

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 ft.

Három hónapra 5 ..

Postán küldve:

Félévre 7 ft.

3 hónapra 5 .. 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési

Öt hasábos petre sorért 5 kr.
Nyitván megjelenő közlemény 3 hasábos 15 kr.
Hirdetményeket és előfizetéseket lapunk számára elfogadják: Pest-Budán: Neumann hirdetési irodája, Bécsben: Oppelik A. és Haasenstein et Vogler, Brauner I. G., Berlinben: Goldberger, Párisban: Havas ügyvédsége.

Bélyegdíj:

minden bejegyzésért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

Halottak estjén.

(???) Van az ember szelleméletének egy tulajdona, melyet tőle el nem rabolhatott még eddig semmiféle zsarnoki önkény.

Él az a bilincsek között.

Megvilágítja a sötét börtönök éjelét.

Áttör a keserű fájdalomkönyvekkel összeforrasztott hártafalakon.

Átrepül a messze oceánok vézes hullámain.

Bármily nehéz legyen a lélek a fájdalomtól, könnyű szárgy, mely égbe emel.

Világával eloszlatja a sötét sirgödör néma éjszakáját.

Bevirágosítja az elhagyatott, pusztasírhalmot.

S ez — az emlékezet.

Virág a mult, zeng teledhetlen Petőfink lantja, szorgalmas méh az emlékezet.

Van a mi nemzetünk multjának egy sirmezeje, melynek talaja igen termékeny s háládatos a célra, hogy azon az emlékezet legbájosabb virágai ilatozzanak.

Bármikor is szállong reájok emlékeztünk méhszárnyaival, soha sem fogja zavarni azokat a hazafiatlan önzés, mert ha valahol, e légkörben nem érzi ő jól magát, s azért gondosan is óvakodik közelébe jutni.

Kell-e mondanom, hogy e sirkert földjén épen 20 évvel ezelőtt elvérzett honvédeink s nemzetmartyrjaink temetődombjai emelkednek.

Ma, midőn az egész mivel világot, csaknem felekezeti különbség nélkül a szeretet, hála s kegyelet adóját rója le elhunyt kedves övéi emlékének.

— az egyeseken kívül emlékezzünk meg az egészről is, fűzzük karjainkat szerető édes anyáink, az imádott ószhaza karjaira, s együttesen keressük fel fiaink, atyáink, rokonaink, barátainknak sirhalmát; olvadjanak össze könyveink az édes anya könyveivel, viszhangozzák zokogásaink az ő zokogásait.

Merengjünk e sírok felett.

Hiszen, ha a vérrokonaink s kebetbarátaink sirján nőtt fűszál is ábrándos hatással van lelkünk-re, mért ne merenghetnénk azon síroknál, melyek képzelünk, óhajaink s kegyeletünk bajnokai, ez érzelmeink legdrágább tárgyai felett domborulnak, kik a testnek is bölcsőt s koporsót adó nemzet vérsége szerint atyáink, rokonaink s barátaink valának, s kiknek főérdeme, hogy rövid virágzás után elhervadt, a futó csillaghoz hasonlólag fényvel kezdődött s tündökléssel elhalt korokra, nevékre az ivadéknak nem kell pirulnia.

Kegyelettel emlékezünk e sirhantok birtokosaira.

Kegyeletünk jogosultságát igazolja a historia.

A római történetben olvassuk, mit most elbeszéltek.

Volt Rómában, a Palatinus-hegyen egy fa, mely a nép által amnyi kegyelettel ápoltatott, hogy ha a történetesen mellette elmenő észrevette leveleit, ágait a hőség alatt lankadni, azonnal az előtte menőnek, ez a másíknak, s így tovább kiáltott.

Pár perc alatt kiáltás az egész várost befutotta.

És mindenki sietett az emlékezetes fa öntözésére.

Igen, mert ezen fáról azon monda élt fel, hogy egykor Romulus, erejét megkísérlendo, nyilat

az átellenben fekvő Aventin-hegyről kilövé, s az itt a földbe furódott, gyökeret vert, s terebélyes fává növekedett.

Méltó jelvénye oly népnek, jegyzi meg egy francia író, mely aligha pihenhetett meg százados küzdelmei közt egyebütt, mint légióinak nyilai s árnyéka alatt.

Legyen bármint, annyi igaz marad, hogy a százados tisztelet Romulus fája iránt egyikét képezte azon erkölcsi biztosítékoknak, melyek oltalma alatt Róma szerencséje és sorsa nyugodott.

A historia bizonyítja, hogy amely népek hosszú életet éltek vala, mindig tiszteletben tartották őseik, elők történeti emlékeit, s hogy a multnak megszenteltentőit a jövőnek is ostorai.

Jellemző, hogy e fa Caligula császár korában pusztult el.

De elpusztult nemsokára a nemzet is, s a római névnek még ivadéka is rabigába görnyedt.

E historiai hasonkép részben legközelebb multunk történetének hasonképe.

Csak rajtunk áll, hogy a fa élete tovább maradjon fen.

Keszorút, a szeretet, hála s kegyelet virágai-ból fűzött emlékkoszorút tehát 1849-ki vitéz honvédek s dicsőült martyrjaink sirhalmára most, a jövőben is, még akkor is, ha magyar egünk legmagasabb tetőpontjág jutand a valódi szabadság most még pirkadó napja, s aranyzint öltend a három hegyorma az igazság, testvériség, szeretet és béke derűs fényében, mert még akkor is, nemsak most, igaz marad, mit az érzelmeiben, fájdalom! örökre eltompult nagy nemzeti költő egyik hattyúdalában nemrég énekelt:

Boldogságra kevés a szép jelen,

A multon épül az, s az emlékezetten,

Örömeinkre titkon szint, derűt ez ad.

Mint a gyök adja a virág színét, magvát.

De im ritkulnak már e sirkertben a kegyelet fiainak s leányainak sorai.

Ellebben az utolsó sohaj is az elhunytak üdvéért imádkozott ajakról.

Lepereg az utolsó fájdalomkönyv gyöngye is a kisirt szemparból.

Ellobog az utolsó mécsnek halvány világa is.

Beáll ismét e holt országba a hallgatás szellemének uralma.

Távozzom én is, hogy minél gyakrabban meglátogassam e sirhantokat a lelkem mélyéből feltörő üdvőhajjal:

Fedje béke a haza hű szolgálatában elhullottak boldogult hamvait!

Ujdonságok.

— Magyar protestáns egyházi és iskolai Figyelmező című alatt Révész Imre 1870-ik január 1-től fogva tudományos folyóiratot ad ki, havonként egy füzetben. Előfizetési ár: egész évre 4 ft. félévre 2 ft. Az előfizetési pénzek: Debreczenben Telegdy vagy Csáthy könyvkereskedésébe, Pesten Petrik Géza — előbb Osterlamm — könyvkereskedésébe küldendők.

Révész Imrénél e téren ismeretes képzettsége és sikeres működése fölélegessé tesz minden különösebb ajánlatot: elég e nagybecsű vállalkozás partolására általában hívni fel az érdekelteket.

Az előfizetési felhívásból kivonjuk a következőket:

A „Figyelmező”-nek egyik főcélja: tisztáznia az iskolaügyre vonatkozó eszméket: s végre legelőbb is a népoktatási törvényt, s az annak végrehajtására vonatkozó

ministeri rendeleteket venni tüzetes vizsgálat alá, és pedig nem csak saját multunk és autonomiánk szempontjából, hanem a lényeges pontokon, a külföld miveltebb és szabadabb országainak törvényeire és tapasztalataira is hivatkozva.

Annyit előre is nyilvánítanom kell, hogy én öszintén elismerem és tisztetem bár az államnak nemsak föfelügyeleti, de másnemű jogait és köteleit is a népiskolák ügye körül: de e mellett azon határozott meggyőződésben vagyok, hogy hazánkban jelenleg, sőt még ezental is sok ideig, a népiskolák ügyét virágzásra emelni, biztosan csak felekezeti alapokon lehet. Enneközt fogva én, a felekezeti iskoláknak, azok autonómiájának, szabad versenységének, állam általi rendszeres segélyeztetésének s általában az egész népiszkolaügy felekezeti mederben való vezetésének vagyok elszánt barátja. A közös vagy vegyes iskolákat, mint a milyenek lennének nálunk a községek, csak egyedül rendkívüli esetben használandó kiegészítő eszközként tartom, és ha az állam nálunk csupán ezekre törekszik, köz vagyonból rendszeresen csak ezeket segíti s magáéinak voltaképen csak ezeket tartja: ez, a mi hazánkban több kárt mint hasznot fog eredményezni, s nem is kívánja ezt a haza szabadságának, műveltségének és nyugalmanak helyesen feltehető érdeke sem. Egyébiránt, hogy előlegesen is megjegyezzem, az európai művelti és szabad államok törvényhozásának, a kor legjelesebb hittudósainak és tanfőhainak többsége épen nem a közös vagy vegyes, hanem a felekezeti jellemű iskolák mellett áll.

Magának a magyar protestáns s különösen a reformált egyháznak beléletére tekintve pedig azt vélem, hogy számos sebeink gyógyulását, a vallásosság és közérköcsiség terjedését és megszilárdulását s általában egyházi beléletünk jobb jövődjét, felekezeti iskoláink megtartása nélkül, biztosan teljességgel nem eszközölhetjük.

Nem követelhetem, tisztelt olvasóm! hogy velem egyetérts. Csak azt kérem, hogy majd hallgass meg!

A „Figyelmező” azonban, nemsak az épen fenforgó nagyfontosságú iskolaügyi kérdést, hanem általában az egyházi és iskolai élet mezején feltűnő fontosabb s különösen gyakorlati értékű kérdéseket és az ezekre vonatkozó irodalmat; továbbá

hazánk és a külföld egyházi és iskolaügyi főbb eseményeit;

a theologiai tudományokat s azok közül főként a gyakorlatiakat s különösen hazai viszonyaink szempontjából és érdekében gondos figyelemmel fogja kísélni, s így például: hazai egyháztörténelmünk, egyházjogtanunk, egyházszónoklatunk, liturgiánk stb. ügyét híven ápolni s lehetőleg előbb vinni törekszik.

A „Figyelmező” célja tehát, nem pusztán ellenzés, írtás és rombolás; hanem egyszerűn építés, plántálás és öntözés is.

Célom továbbá oly folyóiratot adni, a melyben legyen bizonyos rendszer, következetesség és elvűség, és a melynek egyházunk lelkeszei, tanítói s minden művelt tagjai valóban hasznát vehessék.

□ **Muzeumegylet.** Tegnap, d. u. 4 órakor érdekes értekezlet tartott a főiskolai gyűlésteremben, melyre Kovács János tanár hívta meg a tanárokon kívül Balog Péter püspök, Kovács Lajos polgármester Huzly Károly prépost, Kardbordó Anbrus, Révész Imre, Komlóssy Imre, Varga János, Sárváry Jakab, Oláh Károly s Telegdi László, urakat; de a 38 meghívottból csak 16 jelent meg. — A meghívó elolvasztva, hogy Rómer Flóris, a magyar akademia régészeti szakbizottságának elnöke, már ezelőtt két hónappal az iránt kérdezte meg: nem lehetne-e nagy és tudós Debreczenben egy régészeti egyület alkotni? ott a hol a történelmet tanítanak, lehetne-e egy érem- és régiség gyűjteményt nélkülözni? s lehet-e az emberiség történelmét helyesen és alapon mindig csak papírról tanítani? Ő ugyan rögtön felelt ezen levélre, s kimondotta, hogy ezt lehetne, vagy legalább sikerre vezetne nem tartja, s előre attól fél, hogy az egyület halva születnék, miután az ügy iránt semmi érdekltséget nem lát; hogy nem bízik azon közönségben, mely a természet tudományok, a muzeum iránt is oly közönyvel viselkedik, hogy azt, bár minden vasárnap 10-12 óráig megnyitja a közönségnek, a tanulókon kívül mesterinasokon, segédeken és cselédeken kívül alig látogatja meg más valaki. Sőt miután

hírlapokban közzétette is, hogy vasárnap d. u. 4 órától kezdve kész a muzeumban az ez iránt jelentkező kisebb társaságoknak is szabad előadást tartani, erre is csak egyetlen egy jelentkezett. Azonban arról győződött meg, hogy más Debreczennél jelentéktelenebb városban is keletkeztek már azóta is részint régészeti, részint muzeumi egyletek; de az is észébe jutott, hogy a mi derék tudós Rómer Flórisunk tulajdonképen nem őt magát, hanem ő általa Debreczennek a tudomány-különösen a hazai tudományosság iránt érdeklődő közönséget akarta felszólítani ily egylet alakítására; és így helyre akarván hozni a saját maga részéről, mások meghalgtatása nélkül rögtön adott válasza által elkövetett hibáját, ezen értekezletet hívta össze, s felkérte a jelenlevőket, hogy ertegek komoly tanácskozás tárgyává vajon lehetne-e Debreczenben a jó siker reményében egy régészeti egylet alakítani?

De az értekezlet, hogy a tárgyhöz helyesen szólhasson, ohajtotta az irányt és hatáskörét megősmerni, melyet az indítványozó tanár ezen egylet elibe kitűzni ohajtana. — Mire ő azt válaszolván, hogy kész előrajzzal csak azért nem állott elő, mert Oláh Károly és Telegdi László urak nem régészeti, hanem egy szélesebb körű s nagyobb hatású muzeumi egyletet szeretnének alapítani; ennek folytán Telegdi László vette át a szót, s előadva hogy ő már 1861-ben indítványozott egy muzeumi egyletet, melynek előrajzát ki is nyomatta az általa akkor szerkesztett „Ellenőr“ben. Ő most is azt ohajtja, hogy a kölföld példájára itt is egy muzeumi egylet alapítsák, melybe minden az ipar és művészet mezején nevezetesebb, s a tudomány és ösmertet terjesztését előmozdító tárgyak gyűjteménye is legyen; de mindenesetre összeköttessék olvasó szobával és népszerű tudományos felolvasásokkal is. — Ezen eszmé általános tetszéssel találkoztán, Kovács János és Telegdi László megbizattak: hogy dolgozzanak ki részletes tervet egy muzeumi egyletre, s midőn az készen lesz, akkor hívják ismét össze ezenértekezletet.

Örömmel üdvözlünk minden mozzanatot, mely városokban akár az ipar, akár a tudomány mezején haladást jelez; legyen e szerény körben megkezdett mozgalmnak is üdvös és sikeres eredménye. Már egy éltre való és közhasznu egyletünk épen ezen főiskolai gyűlésben, s épen ezen Kovács János tanár által indítványoztatott; vajha ezen mostani igyekezetét is ily szép siker követné.

Az István gőzmalom társulatnak tegnap tartott közgyűlésében az igazgatónak a folyó év első feléről beadott, meg- és felülvizsgált számadása folytán a felmentés kiadatott. A számadásból kitűnt, hogy bár valami rendkívüli eredmény nem mutatkozott is, a haszon még is az üzletet sikeresnek mutatta. A 2-ik malomról jelentetett, hogy az már a 2-ik emeletig elkészült. Nagy Elek új igazgató a közgyűlésnek bemutatott, ki január 1-én kezdi meg működését.

Azon küldöttség, mely az igazgatási rendszerre adandó véleményadással volt megbizva, de jelentését el nem készíthette, Steinfeld Ignác felszólalására, utasított, hogy a választmányi tagok díjazása tárgyában is adjon véleményt, miután a díjazás elvileg elfogadta-

T Á R C Z A.

Születés és vagyon.

Mühlbach Louisa beszélye.

(Folytatás.)

„Mayer Anselm!“ mondá, szép hófehér kezét annak vállára téve, s a szeretet leirhatatlan édes mosolyával kísérve szavait, „Mayer Anselm, használj fel az alkalmat és légy gazdag, hogy majd millióidat néped megváltására használhasd fel. Menj Mayer Anselm, s mond meg a gazdag Nathansonnak, hogy te elveszed leányát Rachelt, s fia és üzlettársa leendesz!“

„Tedd azt, mit Gudula mond.“ kiáltá az öreg Baruk ünnepélyes hangon. „Mert Istennek ígéje foly az ő ajkairól, és a szeretet beszél az ő szívéből. Bizonyosan csak azt tanácsolta neked, a mit jó angyalod tanácsolhatott volna.“

„Igen, ő mint jó angyalom adott tanácsot nekem.“ ismételte Mayer Anselm, s megszorítván a vállára tett kis hófehér kezecskét, s forró csókot nyomva arra. Gudula megremezt, s halálos halványság borítá el arcát, de az ifju nem látta azt, mert fejét még mindig Gudula kezére lehajtva tartá, s ajkait hallgatagon, gondolatokkal eltelten a bárszony kacson feledé. Gudula aztán gyengéd mozdulattal szabadította ki kezét, s Mayer Anselm mintha valami álomból ébredt volna fel, meg-rázkódott.

„Tehát beleegyezel, hogy elfogadjam az ajánlatot?“ Kérdé. „De meggondoltad-e azt is, hogy azon leányt nem szeretem? Neu fogok e igaztalanságot elkövetni, ha nőül veszem őt, a nélkül, hogy szerelném, csak pénzére gondolva. Boldoggá tehetem e őt szerelnem nélkül?“

„Boldoggá fogod őt tenni Mayer Anselm!“ felelé Gudula, s lassan, mintha véletlenségből történt volna, elfordítá fejét. „Boldoggá fogod őt tenni, mert ő szeret téged, s bizni fog. De most Isten veled Mayer Anselm,“ folytató, a mint azon varrások, melyeken dolgozott egy csomagba kötötte össze, „én nem maradhatok tovább, mert nekem még messze utam van. Ha még itt akarsz maradni atyámmal, ám, tedd!“

„Nem,“ mondá Mayer Anselm, „nekem is mennem kell. Egész éjen át fen kell maradnom és dolgoznom,

tott. Együttal ezen vélemény feletti határozat hozatal végett még a folyó évben rendkívüli közgyűlés tartása rendelkezett el.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank havi kimutatása: Bevétel 1869. október havi pénztári forgalom: pénzkészlet szeptember 30-tól 29.701 frt. 19 kr., kifizetett váltók 125.441 frt. 63 kr., kifizetett előlegek 2260 frt., kamatok 2737 frt. 87 kr., folyó számla 39.836 frt., 85 kr., kamatozó bevételek 55.515 frt. 76 kr., pénztári utalványokra 30.100 frt., ércpénz eladása 1603 ft 40 kr., nyomtatványok 6 frt. alap. költség 6 frt. 40 kr., összesen 287.209 frt. 10 kr.; kiadás: váltó leszámítás 111.955 frt. 28 kr., előleg adás 9735 frt., kamat fizetések 702 frt. 16 kr., tisztí és szolgáló fizetések 482 frt. 33 kr., folyó számla 44.799 frt. 66 kr., kamatozó bevételek visszafizetése 56.795 frt., pénztári utalványok 39.700 frt., ércpénz vásárlása 1158 frt. 34 kr., adó rovás 1 frt. 27 kr., üzleti költségek 240 frt. 72 kr., alapítási és építési költségek 190 frt., ház és raktár bér 202 frt. 45 kr., nyomtatványok 1 frt. 4 kr., pénztár állás november 1-re 21.245 frt. 85 kr.; összesen 287.209 frt. 10 kr.

Az is a ritkaságok közé tartozik, hogy az eper másodsor is megérjék, mint a hogy az egy helybeli úri ember házi kertjében a napokban észlelhető vala. E korán érő gyümölcs teljesen megnőtt és megérte. Ize szinte olyan volt, mint az idejében termelt epernek.

A tűzifa ára folytonosan emelkedőben van. Az István gőzmalom társulat e miatt a közszen égetést vette gyakorlatba, a mi által megtakarítások is eszközöltek, de még a közszen ára nincs is oly hullámzásnak kitéve az évszakok szerint, mint a fa ára.

A tegnap délutáni pesti postáról még ma délig sem érkeztek meg a hírlapok. A budapesti közlöny kivételével, mely csak ma reggel érkezett meg, egy pesti lapot sem kaptunk, két posta fordulat alatt!

Kohn Sámuel boltjában tegnap több vásárló egyén megbotránkozott az ottani segéd durva magaviseletén; figyelmeztetjük a tulajdonost és a közönséget az ilyen visszaélésekre, melyek minden irányban kárt okoznak. Beküldetett.

Színházi szemle.

(r.) Szombaton okt. 30-kán először adatott: Galilei, dráma 3 felvonásban; írta Ponsard Ferencz, fordította Paulai Ede. E darabnak rövid meséje van. Galileit a szent inquisitio Rómába idézi; — miért? mert a lángeszű csillagász egy új tant hirdet, mely szerint „a föld forog.“ sőt még a nap is forog saját tengelye körül. A böles inquisitio ily rettenetes istentelenséget nem nézhet behuny szemmel, miután az „írás“ szavai szerint József megállította a napot; és így tehát ki azt nem hiszi: eretnek. E végből a szent szék egyik hatalmas küldötte megjelen Galileinél, s jó akarattalug inti, hogy tagadja meg tudományát, akkor kegyelmet kap, ellen esetben máglyára fog hurcoztatni. Galilei szilárdul megmarad tana mellett. Az öreg lelkesült tu-

lad, és hogy különösen a mi népünk szép leányait szereti. Egy hét óta itt van Frankfurtban.“

„Tudom,“ mondá Gudula nyugodtan.

„Honnan tudod!“

„Tegnap előtt láttam őt Tettenborn grófnél. Ott voltam, a mint az örgőf oda érkezett, s a grófnő azt mondta, hogy várakozzam, míg el megy. Egyszer azonban behinak az elfogadó terembe. Az örgőf megakarta nézni, hogy hasonlít-e azon arczképhez, melyet megvett, és a melyet a zsidó királynőnek neveznek.“

„Nem kellett volna bemenned! kiáltá Mayer hevesen.

„Miért nem?“ Kérdé Gudula, büszke nyugalommal.

„Mert az örgőf a leghirhedebb nőrabló, kinek, a mint mondják, senki sem tud ellen állani, és...“

„En ellent fogok állani neki,“ mondá Gudula nyugodtan, „az én szívet elrabolni nem fogja. És most Mayer Anselm Isten veled.“

„Megengeded, hogy elkísérjelek Tettenborn grófnőig? Még nem igen hallottam téled e nő felől semmit; honnan ismered? Már régóta, hogy Frankfurtban lakik?“

„Nem, csak három hete, hogy ide jött, s engem hívatott, hogy velem himzéseket készíttessen. N. bárnő ajánlott hozzá, s munkámat jól fizeti. Isten veled Mayer Anselm!“

„Hát ne kísérszelek el?“

„Nem, Mayer, neked dolgod van, és az idő pénz.“

S a leányka erre gyors léptekkel indult és haladt előre. A hold ezüst sugarával megvilágította gyönyörű karcsu alakját, s hosszú árnyékot vetett utána. Mayer Anselm megállott az utca másik oldalán, s utána tekintett szép Gudulának, míg az az utca szegletén eltűnt; aztán lassan megfordult, s belépett az alacsony házba, a melynek egyik padlás szobáskájában lakott.

„Talán még is el kellett volna kísérem.“ mondá gondolkodva tekintvén maga elébe, „Gudula sokkal szebb, mintsem hogy egyedül szabadon neki járni este az utcán. Talán jó lenne, ha utána mennék, de nem.“ szakította félbe magát, „még kinevetne Gudula, s rozseven venné, azt hinné, hogy nem bírom benne, s azt hiszem, hogy nem képes magát meg védelmezni. Aztán meg igazán van Gudulának, az...“

Megyek tehát és dolgozom!“

dős kész inkább vértanuságot szenvedni sem hogy viszsza-vonja felállított tételeit. A drámai harc és küzdelem a mű vége felé kezdődik, akkor már midőn Rómába megy s az inquisitio előtt megjelen. Itt neje, leánya, leányának kedvese és szeretett tanítványa kérve kéri, hogy fogadja el a szent szék ajánlatát, s írja alá nevét azon okmányra, mely ugy a tűzhaláltól megfogja menteni Galilei haboz. Ekkor egyetlen gyermeke, szemérfénye, mindene, közel a vészhez irtózáva gondol a kánpad fájdalmaira s Taddeo keblére hullva kitor, mondván:

„Lásd ha miattad egygyé nem leszünk. A te kezdetől sujtva meghalok!“

Az atya megborzad e kétségbeesett vádtól, melyre leányát a gyötrelmes rettegés készitette a válságos helyzet ezen iszonyu pillanata alatt. Galilei megtörik: az atyai szeretet legyőzi benne tudomány iránti elfogultságát — és a szent inquisitio előtt meghajol. Eddig tart e dráma kivonatolt meséje. Mint ebből is látható bonyolat nincs benne, de még drámai cselekmény is hiányzik innen; Galilei nem foglalhatja el e műben azon állás-pontot, melyre egy tragikai hős van hívatva; ő benne nincs semmi hiba, és bukását megelőzőleg nem vonul át működésén oly tévedés, mely erkölcsi fogalmakkal összefütkésbe jönne. Hiszen épen erény nála az, mely vértanuságra jelöli. Nincs benne folytonos és fokozatos küzdelem, miáltal ugyanazon mérvben fokozódnék a hatás. Az első két felvonásban szilárd nyugalommal látjuk magunk előtt a hőst. Igaz ugyan, hogy a nyugalom lehet megdöbbenő és méltóságos, de csupán rövid ideig, különben ugy tűnik fel mint lomha tessedés. Galilei mint épen most jelzettük két felvonáson keresztül csak tudományáért lelkesül, a tulajdonképeni vevásio az utolsó felvonásban következik be, midőn vagy felkelt áldoznia csillagászati rendszerét, hogy vesztével, övéinek se ássa meg sírját; vagy makacsul dacolnia az inquisitioval, hogy inkább élete muljék el, mintsem megtagadja lángeszű gyümölcseit. E kettős harc szítja benne a szenvedély lüktetését s a pillanat alatt felcsigázott küzdelem, azonnal megtalálja a bére olaját, mert a hős meghajol, — és a darab Galilei önmegtartóadásán végződik. A függöny most utoljára gördül le, holott épen e jelenethen rejlik a tulajdonképeni tragicum magya. A kockázt csak elvetettül látjuk, de hogy mit mutat? — már az titok előttünk. Egyébiránt e dráma költői becsesél bir; ohajtandó lett volna ha Ponsard ragyogó tehetségét ne csak a nyelvészeti szépeire használta volna fel, hanem hogy a dráma egyes situatioit is figyelemmel kísérendette. Az előadás szépen sikerült. Rónai (Galilei) művészi tapintattal személyesíté az ősz tudóst, ki tudományát költői ilhletéssel üzi. Örvénye üdvözöljük e derék művésznőket, ki ily magasabb szabású alakok kidomborításánál mindenkor eszükbe juttatja, hogy minő polcot foglal el a magyar színészit körében; oh vajha ő neki is tudomása volna arról!... Kiváló dicsérettel szólnunk Hegedűsről (Vivián) Szavallatával ma megvalánk elégedve, játéka élénken tükrözö vissza azt a fölényt, mely a buzgó tanítványnak öntudatából áramlott szerte a Galilei tana iránti rajongás folytán. Temesvári (Taddeo)

hangzik: azonnal, vagy gyarazatát felelet csak helyén látott felelet, hanem a h... vazattal tud felelet tud a feletti hozzátétele interpellati azon körül nem tekin vagy elfog.

Elnő hivatalnok szabályozó P. Ataláno ró függetle a birói kir elő. Horvát Tisza K. nyomatik s az igazságrák akara a törvény 3. 4. 5. 6. dig Györfi hogy a bir talától, ha hivatalos vált. — A kal, a 12 § hogy a bir segéd — éltől bírák maztatnak hagyatik. körüli alak tatik. — E sása és me melynek n fogyelni el vonatkozó, tok. A legk

(Folyt. köv.)

Foltényi Egyedül terhelünk közönség (r.) Heléna, Mailac és szerző Off teljes szá

Mikó, — G ről nagyon Erdély is hallgat, az volna kivá teriumhoz hogy a kat sége elleni kedéseket országérde nyal közöl intéz a hon Magyarors figyelmen tonai örví senki sem hogy a f kézirat ré részint ne hanem a k lenjegyzés legf. kézir vonatkozó gyen az pedig a tö 3. Végre, kor szándé tást tenni legközeleb Dalmáciáb zriert is k zúhroz: s tudomása Mi felvilág 2. Mi inté mányos sz Igaz-e, hog tettek, hog s küldendő Gróf Zichy mikor szán kiépítés t elé, az 18 ján? — Ak teriumok 120-ik §-u hangzik:

Foltényi (Pompei tanár) kifogástalanul működtek. — Egyedül Vincze (Ferdinánd) az, kit megrová-unkkal terheltünk, miután készültsége által egy tünt fel a közönség előtt, mintha csak pellengérré állították volna. (r.) Vasárnap, okt. 31-kén adatott: A „Szép Heléna“ látványos vig operette 3 szakaszban. Irta Mailac és Halevy, fordította Latabár Endre. Zenéjét szerző Offenbach. Az előadás szépen sikerült. Közönség teljes számmal.

Országgyűlési értesítő.

A képviselőház ülése okt. 30-kán.

Elnök Somsich. A ministeri padon Horváth, Mikó, — Gorove, Máriássy Béla: A katonai határvidékről nagyon nyugtalanító hírek érkeznek, s híre jár, hogy Erdély is át van hatva a mozgalomtól; mivel a kormány hallgat, az 1848-ik évi események ismétlése pedig nem volna kívánatos, következésképp interpellációt intéz a ministeriumhoz: 1. Van-e tudomása a ministeriumnak arról, hogy a katonai határvidékeken és Erdélyben az ország épsége elleni izgatás történik? 2. Ha van tudomása, mi intézkedéseket tett, hogy a merényletek megbüntetésének és országvédelme elleni mozgalom elnyomásának? A kormány nyilatkozott. — Tisza Kálmán következő interpellációt intéz a honvédelmi minister helyetteséhez: Tekintve, hogy Magyarország épsége oly fönzpont, mit sohasem lehet figyelmen kívül hagyni; tekintve, hogy a horvátmagyar katonai őrvidekek Magyarország koronájához tartozását senki sem vonhatja kétségbe: 1. Hogy történtek-e az ország a folyó évi augusztus 19-ről kiadott legfelsőbb kézirat részint minden ministeri ellenjegyzés nélkül, részint nem a magyar ministerelnök ellenjegyzésével, hanem a közöshadügyminster s így osztrákminister ellenjegyzésével jelent meg? 2. Mit ért a kormány ama legf. kézirat azon rendelkezésén, hogy a határvidékre vonatkozólag alkotmányos uton előterjesztéseket tegyen az osztrák ministerelnök is, mely határvidékek pedig a törvény szerint a magyar koronához tartoznak? 3. Végre, az újabb időben fölmerült hírekre nézve mikor szándékozik a ministerium a ház elé kimerítő jelentést tenni? Simonyi Ernő: mindnyájan tudjuk, hogy a legközelebbi időben, a jogilag Magyarországhoz tartozó Dalmáciában tényleg fegyveres fölkelés van folyamatban, azért is következő kérdéseket intéz az összes ministeriumhoz: 1. Van-e a ministeriumnak hiteles és alapos tudomása az ott kitört mozgalomról és annak okairól? 2. Mi felvilágosítást adhat a háznak az ottani állapotokról? 3. Mi intézkedések tettek, hogy ott a béke az alkotmányos szabadság biztosításával helyreállítsanak? 3. Igaz-e, hogy a közös ministerium részéről lépések tettek, hogy a fölkelés elnyomására Dalmáciába küldött s küldendő csapatok a török határon vonuljanak át? — Gróf Zichy J. interpellálja a ministerelnök helyettesét, mikor szándékozik a beadott csatornatervek folytán, a kiépítés tárgyában törvényjavaslatot terjeszteni a ház elé, az 1867-ben megszavazott 60 millió kölcsön alapján? — Az interpellációk közöltetnek az illető ministeriumokkal. — Ezután áttér a ház a házszabályok 120-ik §-us magyarizata feletti tárgyalásra, mely így hangzik: „az interpellációkra felel a minister, vagy azonnal, vagy később „Modocsányi Pál, következő magyarizát ajánlja ama §-nak: az interpellációra adott felelet csak akkor képezheti vita tárgyát, ha a ház helyén látja azt napi rendre tűzni; az interpellációra tett felelet alkalmával azonban vita nem keletkezhetik, hanem a ház interpelláló beszéde után egyszerűen szavazattal dönti el a kérdést, hogy az interpellációra adott felelet tudomásul vétetik-e, vagy napi rendre tűzetik az a felelet tárgyalás. Ezen magyarizát Deák F. azon hozzászólásával: „Ha azonban valamelyik képviselő az interpelláció tárgyának megvitatását indítványozza, azon körülmény, hogy a felelet már tudomásul vétetett, nem tekintetik eldöntőnek, az indítvány elvetésére, vagy elfogadására“ — élénk vita után elfogadtatott.

Elnök: a napirend 2-ik tárgya: a bírák és bírósági hivatalnokok áthelyezése és nyugdíjazása körüli eljárás szabályozó törvényjavaslat, — mely felolvastatik. Nyáry P. Általános tárgyalás alapjául elfogadja, de, hogy a bíróság független legyen alulról is, elajánlja, hogy a bírói kinevezés iránt törvényjavaslatot terjesztessék elő. Horváth B. most még korai e felelt vitakoznunk. Tisza K. felszólalására azonban Nyáry P. javaslatát kiemelt s napi rendre fog kitűzteni. — Az 1-ső § ba az igazságügyminster javaslatára betétek, hogy a bírákat akarata ellenére csak bizonyos esetekben, miket a törvény kijelöl, lehet áthelyezni és nyugdíjazni. A 2. §. 4. 5. 6. §-us jelentéktelen módosításokkal, a 7-ik pedig Györfi Gyula azon módosítványával fogadtatik el, hogy a bírót csak azon esetben lehet elmozdítani hivatalától, ha testi és szellemi fogyatkozás következtében hivatalos teendői teljesítésére állandóan képtelenné vált. — A 8. 9. 10. 11. §-us jelentéktelen módosításokkal, a 12 §-us pedig annak kimondásával fogadtatik el, hogy a bíróságoknál és a k. ügyészségeknél alkalmazott segéd- és kezelő hivatalnokok, kik nem állanak az illető bírák sorában, az igazságügyminster által nyugalmaztatnak. — A 13. §-us Várady G. indítványára kihagyatik. A 14. §-us ezen kihagyással: s a végrehajtás körüli alak eljárás részletei szabályozásával“ elfogadtatik. — Elnök: a törvényjavaslat harmadszori felolvasása és megszavazása a legközelebbi ülésre halasztatik, melynek napi rendre kitűzettek még: a büntények és fegyelmi eljárás, továbbá a testi büntetés eltörlésére vonatkozó, és a vallásszabadságról szóló törvényjavaslatok. A legközelebbi ülés kedden lesz.

Fővárosi értesítő.

* Csengeri Antal összegyűjtött művei sajtó alatt vannak, s Ráth Mór kiadásában nem sokára meg fognak jeleni.

* Buda-Pesten okt. 28-kán esti fel 8 órakor északi fagy láttak, mely kevés félbe szakadással fél 9 óráig tartott.

* Néh. Murányi temesi foispán az akadémiának 500, a muzeumnak 500, a nemzeti színháznak 1000, a székely kivándorlás akadályozására tett Kralovszky alapra 1000 főt hagyományozott.

* A redoutépület lépcső házána falaira még festendő freskóképek készítésével Than Mór és Teichert bíztattak meg.

* Ujoptikai távsürgönyező eszközrel tett kísérletet e napokban egy szakbizottság Bécs mellett. A kísérlet új jellegű történet a különféle színes lángok segítségével hosszabb sürgönyök is fontosnak közöltettek.

* „Ábrándvilág“ cziművel id. Ábrányi Kornél 6 eredeti műdalra nyit előzetést két fűjával. Az előzetések, szerzőhöz vagy a Rózsavölgyi-féle műkereskedésbe decz. elejéig intézendők.

* Az egyiptomi alkirály 1000 európai vendéget hívott meg, kiket saját költségén szállit és lát el az ott tartózkodás alatt. Az osztrák-magyar birodalom kapott vagy 45 jegyet. Beust gróf e 45 jegyet felosztja két egyenlő részre s esett Magyarországra öt darab. Franciaországban, Németországban s egyebütt e jegyeket a nyomán s irodalom férfiai között osztották szét s a kormány mindenütt viseltetett a napi sajtó iránt annyi tekintettel, hogy holmi mulatni vágyó urak helyett — annak képviselőit részesíté az alkirály vendégszeretében. — Nálunk azonban nemcsak a közös suiteben meglehetősen vékony a magyar elem, de még ennél is ritkább színekben tünteti fel Beust gr. paritási nézeteit a 45 számnak azon famozus divisiója, melyet végbevitt. — Egyetlen magyar tudor, akadémikus vagy tanár sem utazhatik el, míg külföldiek minden jelesb kapacitást elküldenek tanulmányozni.

* A nemzeti színháznál nov. 5-re van kitűzve először: „Fráter György.“ A magyar akadémia által a Telegi alapítványból 100 arany pályadíjjal jutalmazott történeti tragedia 5 felvonásban, írta Szász Károly. Korunkban oly kevesen foglalkoznak a színiródalommal, hogy mint érdekes újdonságot említjük fel, ha új hazai termés kerül a deszkára.

* A kir. m. természetudományi társulat nov. hó 3-kán szaggyűlést tartand, mely alkalommal Sztoczek József a mesterséges jég készítéséről fog felolvasást tartani.

* Öfelsége a vallás és közoktatási minister előterjesztésére az egri főkapitánál megüresedett kanonokságot Kovácsy István tiszta-püspöki plébános és alesperesnek, a pozsonyi társas kapitánál megüresült kanonokságot pedig Büttner Károly alesperes és tardo-keddi plébánosnak adományozta.

* Öfelsége rendkívüli követt és meghaltalmazott ministerré gr. Paar Lajost nevezte ki a szász királyi udvarnál.

* Királyné Öfelsége a következő hölgyeket: Croy Beatrix hgnét, Arenberg Franciska hgnét, Sanguszka-Lubartovitz Izabella hgnét, Andrászi Adeleid hgnét és Révay báróné palota-hölgyeivé nevezte.

Belföld.

* Ritkság. Mult hóban temettetett el a 123 éves Ópris Sámuel Dobokamegyében, ki arról volt nevezetes, hogy két, házasságban élő gyermekétől 50 első és másodunokát számlált. Neje ezeltől 14 évvel 85 éves korában meghalt, midőn férjével imádkozott könyvből. Ópris mindig jó egészségben vig kedélyű volt, orvosi szert soha nem használt.

* Sokolyos nyomorult állapotáról írtak a lapok, mely falunak lakói most megégették, s mult számban mi is megemlékeztünk az ügyről, és családszól a Körösvölgyén Rév mellett fekvő Sokolyos nevű oláh falut írtuk, mit ezennel azon kiigazítással juttatunk a közönség tudomására, hogy ez a hely Belnyes környékén, a várostól félórnyira esik.

* A szegedi tanuló ifjúság között akadt egy ember, ki tanulóársainak a gyorsírástól órákat ad. Ismét és ismét eszunkba jut a mi fősökölánk, hol a gyorsírást tanítására még semmi intézkedés nem történt.

* Pap Dénés, az „Okmánytár, Magyarország függetlenégi harcának történetéhez 1848—1849“ czimű munka szerzője Győrött, hol az ügyvédi karnak egyik legiszteletesebb és legtehetségesebb tagja volt, néhány napi betegség után mult hó 25-kén bevégzte munkás életét. Béke poraira!

* Torlam egyéből — ugy beszél a szárnyaló hír — egy híres tribun érkezett Alsó-Fehér (Erdély) havasai közé, a román népet izgatni; és mondják, hogy a fűrköző hatósági közegeknek a nép ellen szegült.

* Az aradi lövésznyit okt. 30-án tartott meg, következő eredményel: Első ért ezéllhoz „Zivata.“ Blaskovics Ernő; az egyiket mintegy 40—50 lépéssel az indulás után lova levette és elát a versenyestől. Az asszony-ágok díját Szapári Iván Coquette nyerte.

* Jövő év január 15-kén az 1870-ki unjonezozásra az előunjakaitok megkezdettek, úgy hogy márczius 15-re beugyennek fejzeve.

* Mult szegedián sötét éjjel négy rabló

tört be Szegeden egy polgár házba; a gazdát agyonverték, neje rárohantak, de sikoltott, mire a szomszédok összeszaladtak, s a rablók egyikét elfogták, a többi három futott.

* A zerdélyi vasznál Utley és fia ángol születési mérnökök nagyobb sikkasztást követtek el, miért is üldözöbe vették őket.

Külföld.

= A bucsuzó Heydt porosz pénzügyminster után a berlini lapok nem igen hullattak könyveket. — Sőt a „Börzen Zeitung“ azt írja, hogy ezen minister minden uton pártolta a reactionarius rendszert. Még azon szemrehányást is kell hallani, — a mi talán leginkább fájni fog neki, hogy a pénzügyministeri képesség is hiányzott nála, úgyhogy nem tudta megakadályozni az az előtt oly virágzó porosz pénzügyek hanyatlását. — Most a porosz lapok Heydt bukásával, a hadügyminster Roon ellen inteznek támadást. Ez ellen az országgyűlésen a majoritás a cellei affaire alkalmából még elkezeredetben lépett fel, mint a pénzügyminster ellen, a mi igen természetes, mert a pénzügyminster csak azért bukott el, mert nem tudott annyi pénzt előteremteni, a mennyire a hadügyminsternek folytatnának volt. Azonban épen azon a napon a midőn Roonnak a többség bizalmatlanságot szavazott, az udvartól bizalmi szavazatot kapott, a mennyiben ideiglenes ministerelnöknek neveztetett ki. Az ideiglenes ministerelnök kinevezése egyszersmind azt is bizonyítja, hogy Bismarck nem gondol arra, hogy a porosz ministerelnökséget letgye, s bizonyosan nem fog csupán aszövetségi cancellárságra szoritkozni.

= Mint már említettük, a dalmát felkelés a párisi lapokat is kezdi nagyban foglalkodtatni. Vannak lapok melyek határozottan állítják, hogy egész felkelés a poroszok műve, azonban ezen eseten állítás minél kevesebb vizshangra talál. A „J. d. D.“ szerint, mely ez ügynek egész cikksorozatot szentel s a felkelés oka, ama néptörzseknek épen nem az új uralkodási rendszer elleni ellenszenvében keresendő, s épen azért nem, mert a cttarói kerület lakosai kedvezményes állapotnak örövendenek, mert mint honvédek csupán az országvédelmére köteleztek, s nem távolítottak el a többi osztrák polgárokhoz hasonlóan saját tűzhelyökről, hanem kedvező foglalkozásaikat folytathatták. Mélyebben kell keresni az indokokat, nevezetesen ott, hogy az osztrák uralomnak még nem sikerült átalakítani ezen nép vad és polgárisadatlán jellemét. Hosszu éveken át csupán rablással (vizen és szárazon) foglalkozva, a bochessák a fegyvert legfeljebb csak az evező kedvéért ha leteszik, s független kedélyük nem akar a modern államkormányzat rendszeres szabályosságához alkalmazkodni. Az ötven éves osztrák uralom alatt ott a mivelődés semmi előmenetelt nem tett, s a bécsi kabinet most elődjének gondatlanságáért lakol. Legnagyobb baj az, hogy Dalmatia Montenegro szomszédságában fekszik. A „J. d. D.“ nem akar hitelt adni azon letvegyeknek, hogy e felkelésben a montenegroi fejedelem, vagy az orosz kormány keze működik. Miklós herceg kinyilatkoztatta Auszria iránti baráti érzelmeit, de az is meglehet, hogy o nem képes alataloira a kívánt befolyást gyakorolni, s azokat a esalalkozástól vissza tartani, ha a felkelés tartós talál lenni. Igen fontos dolog tehát, minél előbb véget vetni annak, és pedig a legnagyobb erélyvel, győzelm mindég nyitva állván a legyőzöttekre utja.

= Hogy a francia kormány nem a legnyugodtabban tekintett okt. 26-ká elébe, annak bizonyítására szolgálhat az, hogy ez alkalomra a legnagyobb elővigyázati rendszabályok tettek ki. Igy Párisban, Versaillesban, Melunban és e környék más városaiban a helyőrség consignálva volt. Az iparpalota és a hadügyminsterium épülete főmve voltak katonákkal, s a Courbevoisban a csapatok az utszán táboroztak. Azon föld alatti ut, mely a városházától a Napoleon kaszárnnyáig vezet, meg volt nyitva, s még a kloakákban is katonák voltak elhelyezve. — A rendőrbiztosok és a polgármester az alkalomra egészen új ismertető jeleket kaptak, hogy ha a tömeggel a rend fenntartása végett ne talán érintkezésbe jönnék, könnyen felismertessenek. A ministerek, kik Napoleon emléke alatt a Tuillériákban délelőtt tanácskozományt tartottak, délután a Concordia téren levő tengerészeti ministeriumba mentek, s ott a lebozótt ablakredönyök mögöl lesték a történéseket. Okt. 21-én este Lachapelle-nél valami nyilvános összejövetelt akart megtartani, de az rendőriek eltiltattott.

= A Lobbia féle per, mint már említve voltak okt. 21-kén Florenzben megkezdett. A mint onnan tudósítanak bennünket a kormány a rend és nyugalom fenntartására minden elővigyázati rendszabályt el követett. A Carabinierok és rendőriek csakugy nyüzsgáltak az utcán. Lobbia a tárgyalás alatt órnagyj egyenruháját viselte, s mellétől érdemkereszt díszíté. Tanu több mint 135 volt megidézve, s az első nap ezek felhívásával telt el. A részletekről annak idején tudósítandunk. — Felemlítjük itt egyuttal azt is, hogy a zsinat megnyitására már alig harmincz nap választ el bennünket.

= Párisban okt. 26-ára a kormány által megtétek a szigorú intézkedések, hogy, szükségesseire, ha a lázadás kitör, ismét patakokba omoljon a polgári vér. Utezásként el volt rendezve a katonaság, kijelöltet minden csapat gyülekezési helye, minden katona 36 töltést kapott, egyszersmind az értekezleti vonalokon sürgönyváltáson egész működő seregre nézve egymással kapcsolatba hozott — De, hála az égnek, nem történt semmi zavargás, és így a szarnakság éhe ezut-

tal a szabadság rovására, nem elégtetett ki. Ezt nevezik Párisban rendnek, a nép nyudot! Ismérjük az ily műszavak horderejét.

— Madridban a genuai hercegnek biztos kilátása van a trónra; nagy többséggel fog megválasztani. Nagy korunk fog nyilvánítani, és a kormányzó-ság megszűnik.

Különfelek.

— Palmerston egy szava. A „Domino” következő adomát beszéli el: Midőn Sebastian tábornagy Londonban francia követ volt, egy alkalommal a Cytiben adott diszebeden Lord Palmerstonhoz fordulva mondá: „Ó Mylord, ha francia nem volnék, akkor angol szeretnék lenni,” „és én,” felelé lord Pam szárazon, „ha angol nem volnék, szeretnék... angol lenni.”

— A villanyosság újabb diadala. Hogy a villanyosság mire nem képes, azt legközelebb Dr. Bernier megmutatta. Ezen nemes emberbarát nevezetesen a villanyos szikrát az orr megfihéítésére használja, ha azt a szesz italok túlságos élvezete netalán piros színben tünteti fel. Nem régiben egy előkelő hölgy arcának adta vissza az aristokratikus összhangzatot, liliomokat varázsolván oda, hol egészen illetéktelen módon sűrű rózsabokor nőtt. Ez eset nemcsak az orvosi, hanem az iszákos világban is méltó feltűnést okoz, s a csoda orvos jól teszi, ha találmányára Europa szerze szabadságot vesz.

— Nő ujságírók Amerikában. Egy amerikai lap azon női ujságírók felől, kik dolgozataikkal néhány lapot látnak el, a következőket közli. Alig, hogy egy oly lap megjelent, mely nők számára, vagy nők felügyelete mellett szerkesztetik, már is kezdenek oly tárgyakat feszegetni, melyekről még férfításágban sem igen beszélnek. A házias élet legszentebb titkai avatatlantollakkal feszegettetnek itt. Oly dolgokról írnak nyilvánosan, a melyeket egy szerény nő még nővéreinek sem mer elmondani. Női betegségekről, miket a legtöbb nő még orvosának is restell elmondani, csak úgy beszélnek, mintha a lovak, vagy más állatok nyavalyáiról lenne szó. Férjetlen nők, a házias életi kötelemekről, a férfiaknak a nő iránti magaviseletéről írnak, s mindezt oly szabad módon teszik, mi a férfivilágot is megboszantja. Auch eine schöne Gegend.

— A Byron botrányhoz. Becher Stowe asszony igen kevés látszik érezni azon megrovást, a melylyel mindenfelől elhalmoztatik, mert azon szándéktól, hogy egy második cikkben Lady Byron életének való történetével a nyilvánosság elébe fog lépni, még nem mondott le. Egy a „Hartford Courant” című amerikai laphoz intézett levélben, mely lapban az első cikk legelőször megjelent, mielőtt azt „Macmillan Magazinje” felvette volna, Tamás bátya kunyhójának szerzőnője közli az igazság és méltányosság barátaival, hogy eddig csak két okból hallgatott. Először azért, mert a közönség ez ügyet a szenvedélyesség szemüvegén tekintve még igen ingerült volt, s másodszor azért, mert további bizonyítékokra várt, s ilyenek most már igen nagy fontosságúak vannak kezei közt. Hogy Becher Stowe asszony csak most lát utána a bizonyítékoknak, ez éppen föoka a reá halmozott megrovásoknak, s a kitisztázás aligha sikerülhet neki. A mint a nevezett lap szerkesztőjéhez írt levelében közli, legközelebb az egész ügynek átnézetes eloadását fogja közzé tenni, további tények és okmányok kiérítésében, az utóbbiak közt lady Byronnak ő hozzá intézett több levélét, melyekből annak lelképességei zavartalan állapota kitűnik, aztán az általa lady Byronhoz írt leveleket, melyek az utóbbi halála után a végrendelet végrehajtói által hozzá visszaküldettek.

— Igen szomorú és érzékeny történet a következő egy néhány nap előtt Berlinben feltájt gyermek hulláéhoz. A nevezett napon a vízi kapu mellett eljárók észrevették, hogy egy mintegy nyolcz éves gyermek a csatornában a hullámokkal küzd. A mint onnan kihúzták eszméletlen volt, s az előhívott orvosnak sikerült őt nagy erőmegfeszítéssel az életre visszahívni. A mint szeméit felvetette, legelső szavai voltak: „Ó istenem, kis testvérem a vízbe hullott.” A szavak, amint nemsokára kislát a szomorú valót tartalmazták. Az atya, egy a közelben lakó lakatos legénye közben a rendőri irodába jött, hova a fiu már elhozott s ott éppen jelentést akart tenni, hogyjékét fiu az egyik nyolcz, a másik három éves már több óra óta eltűntek hazulról, anélkül, hogy híruket hallották volna. Most aztán kitűnt, hogy a kisebbik fiu játszás közben behullott a vízbe, s hogy az idősebb, megakarván azt menteni, annak tüstént utána ugrott. De a szegény gyermek majdnem áldozata lett feláldozásának, s a mint már fentebb említve volt, csak nehezen lehetett kimenteni. Arról,

hogy öcsese is a vízbe hullt, senkinek még csak gondolatja sem volt, s a gyermek hullája is csak néhány nap multán találtatott meg.

— Egy roppant szálloda. Ha a lényegét példány köztársaságnak lehetne tartani. Nem is lehet lelni ama pompát, a mitott, még magán válatoknál is kifejtene. Most New-Yorkban egy roppant szállodát nyitottak meg, melynek talán az egész világon nincs butorzat két és fél millióba. A tulajdonosok Robins és Lechmayer, a bérlo Heggini. Ez utóbbi évenként 800000 dollár lakbért fizet.

Legujabb

— Tegnapi s mai hírek szerint a dalmát m o z g a l o m jelentősége fenyegetőleg növekszik. A cattaroi kerületben álló haderő — álitólag 18 ezer ember — elégtelen a lázadás lecsillapítására, mivel ennek erős támpontja van a szomszéd Montenegróban s Herzegovinában, honnét naponként többen csatlakoznak a dalmát lázadókhöz. A „Corresp. Slav” egyik dalmátiai levelezője 14.000 emberre teszi a felkelők számát. Ha ezen állítás igaz, akkor már eddig is sok idegen elem van a felkelők soraiban.

Közgazdaszat.

(E) Debreczen, nov. 1. A heti sertésvásár igen el volt hanyagolva, bár mind sovány, mind hizott sertés meg lehetős számmal hajtottak, de igen kevés kelt el, a hizott sertés fontszámra 25—25 kr, életre dtól 50—60 font leszámtással.

Az előhívására az általános bő esőzés folytán az utak csaknem járhatlanokká válván, még gyéren érkeztek vidéki szekerek, élet s egyéb élelmi szerekkel, ami miatt az árak emelkedtek, a vevők tartozkodók; kenyeret keveset kaptak s drágán kelt, rozskenyér darabja 80—90 kr, buzakenyér 1 ft 10—30 kr, Szathmár- és N.-Bányáról a rozsz utak dűzarára is sok gesztenyét hoztak, vékája 2 ft 80 kr, 1 putton szőlő 2 ft 60—80 kr, 1 véka alma 2 ft 40 kr, 1 köböl paszuly 7 ft 50 kr. — Időjárásunk még mindig esőre mutat.

H I R D E T É S E K.

H i r d e t m é n y.
A tiszavidéki vaspálya társulat teljes igazgatósága hivatalos működését folyó évi **november S-án Pesten** megkezdí. Azért is vállalatunkat illető mindenemű **levezetést Pestre** irányoztatni kérünk. Bécs, október 1869. 156. 1—3. A tiszavidéki vaspálya társulat.

Az **„István”** gözmalom-társulat azon 1. ez. részvényesei, kik az 1868. évi ápril 20-ai társulati közgyűlés határozatából kiléptek, az új részvényekre szóló **ideiglenes igazolványaikra** az 5-ik részleltelést okt. 15-ig nem teljesítették, ezennel harmadszor és utoljára hivatalos fel: annak **nov. 15. napjáig** késedelemi kimatokkal együtt való eszközölsére, mivel ellenkező esetben — új részvényhez joguk — a már eddig tett befizetéssel együtt elvesz. Debreczen, november 1-én 1869. 157. 1—0. A képviselő választmány.

Figyelemre méltó ajánlat.
A nagy pénzsorsjátékokbani részvételre, mely sorsjátékok a lehető legnagyobb nyeremény esélyeket nyújtják, — s melyek húzása **már jövő hó 9-kén megkezdődnek,**
a legujabb eredeti
államsorsjegyeket
1 1/4 ft, 3 1/2 ft és 7 fton a leghamarabb lehet kapni, a pontosságáról ismeretes **hamburgi bankháznál, Steindecker és T-nál.** 144. 10—?

Debreczeni
gözmalmi részvények
kaphatók
TÁTRAY KÁRPÁT
gözmalmi pénztárnoknál.
152. 2—5

„Halljuk a szép szót!”
„Rajta fiuk, vigadjunk!”
Megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:
„Halljuk a szép szót!”
ezümi magyar felkötésű (toasz)-könyv, mely költőt és költelen mindennemű felkötésű tartalmazván, díszes kiállítása és tömött tartalma, ugy hasznos és mulattató voltánál fogva az ifjúság figyelmébe különösen ajánlható. A 150 lapra terjedő és 145 tollnyire eredeti felkötésű tartalmazó színes kemény kötésű könyvnek ára 1 ft.

A dalkedvelő ifjúságnak különösen ajánlható
„RAJTA FIUK, VIGADJUNK!”
közkegyességi dalkönyv harmadik javított és tetemesen bővített kiadása.
E nagy szórakozással összejáratott mű közel 1000 válogatott dalt tartalmaz, és színes borítéka; esnos kiállásánál fogva is kitűnő, mondhatni: egyetlen a maga nemében. — Az első kiállítás 2000 s a második 5500 példányra igen rövid időn elkel, mi eléggé tanúsítja, hogy méltó figyelmet érdemel; ára az 550 lapra terjedő s díszesen kiállított zsebkönyvnek 1 ft 20 kr, db aranynyomás- és aranyszegélyvel 1 ft 80 kr.

LENORMAND,
a híres czigányó igazmondó vetőkartája
52 színezett ábrával, magyar aláírással és szöveggel; ára 50 kr.
Lakatos Sándor magyar „Táncskönyve”
mindkét nembeli ifjúság számára, arczképpel és temérdek a szöveg közé nyomott tánczabrákkal; ára 1 ft.
„Hadiérszolgálat”
150 lapra terjedő katonai tankönyv; ára 80 kr.
LEGUJABB NAGY EGYPTOMI ÁLMOSKÖNYV
170 lap és 600 képpel ellátva; ára 40 kr.
Az első 5 N.-Kanizsán, Wajdits József könyvkereskedésében egyszerre véve, valamint utánvétellel együtt rendelbe 2 ft 50 kr, mind a 6 egyszerre pedig csak 4 ft 50 kr. — Posta rendelések a levél érkezése után azonnal teljesítenek. Minden 10 példány után 1 tiszteletpéldánnyal is szolgálok.

Wajdits József,
könyvkereskedő Nagy-Kanizsán.
142. 6—6